

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ“

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó“ címére küldendők, (Deák-tér 19 szám)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel

Nyitlér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A nagygyűlés után.

Külső fényben és eszmei tartalomban egyaránt gazdag volt a harmadik katolikus nagygyűlés, mely újabb programot adott a katolikus szellemű társadalmi tevékenység munkásainak.

A tanácskozások tengelye két sarkalatos kérdés körül forgott. Az egyik az egyleti működést ölelte fel, a másik a szövetkezeti ügyet. Évtizedek óta uralkodik ez a két kérdés az összes társadalmi érdekek felett, de legnagyobb aktualitással most lép előtérbe mindkettő, a 20. század elején, mely az egyleti életnek és a szövetkezésnek százada lesz. A mult század a hatalom és az anyagi erő nagy testületeit, az államot és a tőkét emelte a polgári társadalom érdekei felé, központosítással és kartellekkel nyomta le az autonóm jogkörök erőit és az egyéni boldogulás javítására irányuló törekvéseket.

A hatalom és az anyagi erő testületeivel szemben a polgárok már a mult század vége felé megéreztek a társulás és a szövetkezés szükségét. Ha az állam mindent központosít, ha magához ragadja a tanügyet, a közigazgatást, a rendszert, ha belenyúl a szegényügy rendezésébe, a közegészségi állapotok szabályozásába, ha rendőri szempontokból felügyel a közérkölesőségre és ha mindezen hatáskörök közül, melyek közül a legtöbb az állami beavatkozást nem nélkülözheti, kizárja a polgárok részvételét, akkor nagyon természetes, ha a polgárok részint a tulerős állami beavatkozás ellensúlyozására, részint az állami hatáskörből kiszorított érdekeik védelmére egyletekbe sorakoznak, hogy közös erővel elérjék azt, amit az állam központosító hatalmával szemben egyesek nem valósíthatnának meg.

Igy keletkeztek az iskolaegyletek, melyek az oktatásszabadság védelme alatt óvják a tanügy terén a vallásérkölesi érdekeket, az egyháznak az ifjuság nevelésében kére járnak, a hitvallásos iskolák jogai felett órködnek, ezen iskolák anyagi és szellemi javát lehetőleg előmozdítják. Így keletkeznek a szegények istápolására, az irgalmaság műveinek terjesztésére, a szenvedő emberiség bajainak orvoslására szolgáló különféle társulatok és egyesületek, melyeknek minde-

nike a társadalmi önségély nagy elvén alapszik.

Egy-egy hézagot pótolnak ezek az egyletek azon a nagy művön, melylyel az állam a társadalmat szervezni, fejleszteni és irányítani törekszik. Amit az állam észre nem vesz, amit elhanyagol vagy rosszul alkot meg, amit szükségtelenül magához ragad, vagy jogtalanul elfoglal, azt az egyletek felkarolják, javítgatják, a társadalomnak vissza-szerzik, visszahódítják. Munkatársai az államnak és egyuttal közegek, tényezők, melyek a társadalom legbensőbb életéből veszik a korrektívumot a hibás állami alkotások javítására. Ezzel a munkakörrel a társadalom pótolja magát azért a tevékenységért, melyet a közéletben mindaddig kifejtett, míg az anyagi és szellemi érdekek legfontosabb szálait kezében tartotta.

És miként az állam központosító irányzata szükségképen az egyleti tömörülés feladataihoz vezeti a társadalmat, ugy a nagyítókének az egyéni jólét fellendülése ellen irányuló politikája és fellépése szövetkezeti társulásra serkenti a polgárokat.

A pénznek, az élelmi szerek és egyéb értékeknek megdrágítása, a nyerstermények árának mesterséges leszoritása hitel, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alakítására sarkalja a mezőgazdát, az iparosokat, részben az értelmi osztályokat is, hogy a szövetkezés által gátat vessenek az uzsora, a tisztességtelen kereskedelem kalózkodása, az életnek olyan megdrágítása elé, mely a különböző társadalmi osztályokat létfeltételeikben támadja meg.

Ily viszonyok behatása alatt indult meg egész Európában az egyleti és szövetkezeti mozgalom, mely nálunk a mult században még csak csecsemő korát élte. Erejének teljességét a jelen században fogja kifejteni, akkor fogja aratni azokat a sikereket is, melyek a kulturális, jólétkonysági és gazdasági czélokra szövetkezett polgárok és társadalmi osztályok érdekeinek megvédése, jólétének kifejllesztése révén a nemzeti erősbödés szemmelátható eredményeiben fognak kitünni.

Ez okból örömmel üdvözöljük a harmadik katolikus nagygyűlés munkásságát, mely az egyleti és szövetkezeti ügy körül központosulva, mindkét irányban az életre

való tervek és eszmék sokaságát vette felszínre és rámutatott sok olyan teendőre, melyek ha végrehajtnak, határköveit képezhetik az egyleteink és szövetkezeteinkre felvirradó virágzás korának.

De a lelkes, eszmegazdag tanácskozások után ott állunk most már a végrehajtás nagy feladata előtt. Nézetünk szerint ez nem szülhet nehézséget, ha a már rendelkezésünkre álló egyleti és szövetkezeti szervezetekben rejló erőt szorgalmasan felhasználjuk.

Csak akarnunk kell és minden katolikus egylet, minden keresztény szövetkezet góczpontjává válhatik annak a nagy munkásságnak, melyet a nagygyűlés körvonalazott. A városi katolikus körök felkarolhatják az irodalom és sajtó ügyét, részt vehetnek a jólétkonysági és szociális egyletek munkájában. A falusi katolikus körök kezökbe vehetik a szövetkezeti szervezést, kiterjeszthetik tevékenységüket mindazokra az érdekekre, melyeknek istápolásával ujabban a gazdakörök foglalkoznak. A hitbuzgalmi egyletek a hitélet emelésére és ápolására szolgáló javaslatok végrehajtása körül buzgólkodhatnak. A jólétkonysági egyesületek a charitatív jellegű alkotások szervezését vezethetik.

Tekintsünk bármely irányába a katolikus munkásságnak, mindenütt találunk értékes erőket, melyeknek felhasználásával a nagygyűlés programját üdvös intézmények alakjában az életbe át lehet vinni.

Erős akaratot kívánunk tehát a katolikus egyesületek vezetőinek és munkára kész lelket.

Dr. Prohászka Ottokár beszéde.*

— Tartotta a III. O. K. Nagygyűlés záróülésén. —

(Percenkig tartó, folyton meg-megújuló, lelkes éljenzés, taps!) Nagyméltóságú püspöki kar, mélyen tisztelt kongresszus! Az 1863. évi mecheleni katolikusok nagygyűlésén Montalembert gróf oda nyilatkozott, hogy a katolikusok a közélet terén nem érvényesülnek; a magánéletben kitünnnek, de a közéletben visszaszorítottak. Disszertek vagy hitetlenek, demokraták vagy despoták — mondja a nemes gróf — egyaránt tul-szárnyalták vagy rászedik őket.

Mélyen tisztelt kongresszus! Mit mondana a Montalembert gróf a mai Franciaországról? Arról a katolicizmusról, melynek

*) Bartha Miklós ezt a beszédet a „Magyarország“ vezércikkében „tüneményesen szépnak, a katolikusok harcai riadójának“ nevezte. Valóban az. Ellenállhatatlan erejével a szívekig hat, meggyőz, lelkesít, cselekvésre serkent. Méltó, hogy minél szélesebb körben ismerje meg a közönség. Köszöljük, hogy tanuljon belőle és buzduljon rajta a nemesen érző és gondolkodó sziv.

tizezer missionáriusa hordozza Európán kívül az evangélium fátyláját, mely évenként több millió frankot áldoz a céljaira, mikor látná, hogy ez a katolicizmus tört gerinceel, nyomorúságosan vánszorog a szabadkőműves kormányoknak igája alatt? (Igaz. Ugy van!)

Azt mondaná nekik: Barátaim, panaszkodtok, sirtok, imádkoztok a montmatrei bazilikában, az apácáitok eleven áldozatok, de hiába, gyávák vagytok, servi dominati sunt vobis, szolgák uralkodnak rajtatok. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Két országra nem esik gáncsul Montalembert szava ez idő szerint: Belgiumra és Németországra. Nem azért, mint hogyha ott a katolikusok legyőzhetetlenek volnának, nem azért, mint hogyha azok az állapotok rózsásak volnának; a mai állami iskoláinkat nem adom oda Brüsszel, Charles roj, stb. iskoláért, szóval azon belga iskolákért, a melyek székhelyén rossz városi közigazgatás van, de azért tisztelem én a belga és német katolikusokat, mert azok átvitték az életbe a katolikus elveket s azt mondták: a katolikus elveket érvényesíteni kell minden téren, magánéletben, közéletben (Zajos helyeslés), államban, családban, politikában, iskolában, tudományban, mindenütt. (Hosszantartó élénk tetszés, lelkes éljenzés és taps.)

Ugyan mit mondana Montalembert gróf a magyar katolicizmusról? Nem szorulna-e az ő szíve is össze, ha látná azt a sok nagy tehetetlenséget, kacérkodást, meghunyászkodást? (Ugy van! Tetszés!) Ha látná annak a régi bibliai Nikodemusnak hűséges családjeit, a mint az eklézsia kibontott hadsora mögött gyáván sompolyognak? (Élénk tetszés és taps.) A régi Nikodemus félt a zsidóktól: a modern nikodemusok azoktól is, másoktól is félnek. (Élénk tetszés, derűtség és taps.)

Nekünk is szól a mechelni recipe: katolikus elveket mindenütt!

Mélyen tisztelt kongresszus! Miért kell a keresztény katolikus elveket az élet egész vonalán érvényesíteni? Világos feleletet adok: Mert a katolicizmus világnézet, a mely következőleg az egész világot, az egész életet le akarja foglalni. (Ugy van! Helyeslés.) Mert a katolikus kereszténység nem egy gondolat, nem egy eszme, nem egy fantom: a katolikus kereszténység az élet központjában székelő erő, a mely hiten, filozófián, művészetben, iskolán, családon végigjár, a mely kitüzi az ember, a család, a kultúra, az emberiség egére a vezető csillagokat, a mely értéket ad az erkölcsben, jogban az emberi életnek, a mely minket megtanít élni, mindent úgy tenni: elv szerint. (Ugy van! Helyeslés!)

A katolikus kereszténység azért, mélyen tisztelt közönség, kíván egy egész, egy teljes életet, annálisinkább, mert ha Nietzsche kíván egy egész életet és ha Göthe kíván egy egész életet: a Krisztus is kíván egy egész életet. (Hosszas, élénk tetszés, éljenzés és taps.) Mert a katolikus kereszténység azonkívül, hogy filozófia, azonkívül égből jött világnézet, mely az evangélium parabolái szerint ezt az egész emberiséget három mérték lisztnek nézi s belerejti erjesztőt, hogy az egészet áterjessze; törésföldnek nézi és ráhinti magvait, hogy az egész törésföld Isten szántóföldje legyen; földnek nézi, hogy ezen a földön az Isten országa legyen. Ha tehát mi a katolikus kereszténységet az egész vonalon érvényesítjük, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, mindenekelelt azt akarom, hogy az egyén kívül-belül, teljes megnyilatkozásában, ezen elveknek megtestesülése legyen. Én tisztelem azt, ha magyar miniszterek református, evangélikus konventeken ülészenek és elnökölnék (Zajos helyeslés); nekem az tetszik, ha a magyar parlamentnek az elnöke a templomban nénikék közt áldoz az áldozás padjánál; nekem az tetszett, mikor az öreg Windhorst az ambergi processión kihuzta zsebéből az ő olvasóját és azt imádkozta végig az utcákon; mert újra mondom, mélyen tisztelt közönség: „Wenn Göthe das Gefass ist, in welchem die moderne Weltanschauung gebraut wurde“ és ezt szabad tisztelni és magunk számára lefoglalni, ha az emberek elvándorolnak

Bayreuthba és onnan várják, a Wagner-zénétől és esztétikától a megváltást: engedjék meg, ha mások Götheisták és mások Wagnerianusok, én — én vagyok Christianus. (Hosszas, zajos tetszés, éljenzés és taps.)

És reméljük, hogy ha ezek az elvek megvalósulnak, mindenekelelt emberekben, mert az elvek addig ködfoszlányok, míg emberekben, egyéniségekben, hatalmas emberekben nem lépnek fel a világ színpadán, majd, mondom, ha a kereszténység is lát embereket, nem fog sompolyogni, kullogni, nem fog szégyenkezni, öntudattal fog eltelni és azt fogjuk majd mondhatni: „Auch hier gibt es Götter,“ itt is vannak Istenek. (Tetszés.)

Reméljük akkor, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy, ha dicsőség az európai nemzetközi békekonferencián beszédet tartani, ha lehet egy nemzetközi sportegyletnél beszédet tartani, lehet majd a katolikus eucharisztikus gyűlésen is ugyanazoknak az uraknak beszédet tartani. Mert Namurban tartott beszédet szeptember elején az eucharisztikus gyűlésen Woeste miniszter s tartott beszédet a namuri polgármester is. Mi ugyan ilyen polgármestereket még nem ettünk, de reméljük, hogy lesznek. (Élénk derűtség, tetszés és taps!)

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Nemcsak az egyedben, hanem a tudományban is érvényesíteni kell a katolikus elveket. Nem azt mondom én, hogy van protestáns vagy katolikus tudomány: nem létezik ilyen: a tudomány nem keresztény és nem pogány; de a tudósok, azok lehetnek katolikusok és lehetnek pogányok. (Ugy van!) És mi, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, azt akarjuk, hogy minket a nagytekintélyű modern tudomány azért, mert katolikusok vagyunk, ki ne dobjon a tudomány csarnokaiból; azt kívánjuk, hogy az öreg Mommsen ne merészeljen mozgalmat indítani a hívő tudósok ellen, azt mondván: „voraussetzungslose Wissenschaft“ A mi tudományunk nem „voraussetzungslose Wissenschaft,“ mert mi hiszünk.

Hát a Kantianizmus, hát a Nietzscheizmus, az kevesebbet tételez fel, mint a christianizmus? Hát mondanak nekem egy flozofát, a mely nem felekezeti! A pantheizmus csak egy felekezeti, mint a christianizmus. „Voraussetzungslos“ sehol sem létezik a világon; mindenütt vannak feltételek. A mi feltevésünk a kinyilatkoztatásnak világtörténelmi ténye. Ha e tény lehet feltevés, uraim, nos, tényeket elfogadni már csak nem szégyen! (Ugy van! Tetszés.)

Hanem hát: egyoldalúság! Felekezeti egyoldalúság! Felekezeti befolyásoltatása a a tudománynak!

Mélyen tisztelt kongresszus! Bátorkodom a budapesti ügyvédi kamarát is figyelmeztetni, hogy a materialista, agnosztikus, pantheista jogtudomány éppen olyan felekezeti befolyásoltatás alatt áll, legalább is, mint az a jogtudomány, a mely az Isten fogadja el kuforrásul. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Csakhogy ha mi hiszünk valamit, az mindig egyoldalú; mikor pedig ők hisznek, az mindig sokoldalú. (Élénk tetszés, derűség és taps.)

Hol van a felekezeti türelmetlenségnek modern kiadása? A csalhatatlan tudomány dogmatikájában.

Nemcsak tudományt, mi charitást is teljesen keresztény alapokon akarunk; mert mi azokkal az alapokkal mélységesen meg vagyunk elégedve. Mi azt nagyon jól tudjuk, hogy a humanizmust is a kereszténység nevelte nagygyá és hogy ez a nagy kamasz az anya ellen fordult és rugdalózik és azt gondolja, majd meg csinálja ő azt magától is, a mit tőlünk szoptott, a mit nálunk tanult. Emberséges érzelmek csak istenemberséges kiadásban jelentek meg a földön. (Élénk helyeslés és taps.)

A kereszténység érti a charitást, szamaritán lett, bort és olajat hord mindig magánál; testi sebeken át van finom szeme, érzéke a lelki sebekre s mindenre gyógyírt talált, nem adott csak tejet, Podmaniczky-tejet (Élénk taps), hanem adott tejet forraló

meleg kebelt; nem adott csak humanizmust, hanem adott embert; s az ad legtöbbet, a ki embert ad. (Ugy van! Tetszés.)

Mások ezt nem adták. Schoppenhauer azt mondja: A világ rohad, tehát rohadjon meg egészen, alászolgája. (Élénk derűség.) Göthe az ő világproblemájába a szenvedést nem foglalta be; Nietzsche pedig vaspatkós csizmával rugdossa a szegényt, a modern kulturának dicsőségére. (Derűtség és tetszés.)

Nekünk alapunk van: az a Krisztus, az a szeretet, a mely vért adott és szívet adott és önmagát adta; és ezekben a motívumokban oly expanzív erőt adott a kereszt az emberi léleknek, hogy kiterjesztheti szárnyait áldólag egy egész világ körül.

Ha emberben, egyénben, tudományban, charitásban kívánunk katolikus elveket, kívánjuk, követeljük, — rátermettünk — követeljük ezeket a katolikus elveket az állami életben, a politikában, az iskolában, mindenütt. (Zajos tetszés, helyeslés és taps.) Mert az embert széthasítani eddig nem sikerült semmiféle zsarnakszának. (Derűtség és taps.) Mi akarunk egységes jellemeket, mert akarunk egységes életet, „aus einem Guss“, életet, a mely teljes, hatalmas és egységes.

És ha szabad egy hasonlatot mondanom: Mieczkiewicz lengyel író azt mondta Dsingiszkhánról, hogy a sarkesillag alatt ült a khán, mialatt hadseregei elfoglalták számára a világot. Így az ember, a társadalom, a kultúra, az állam üljön az örök igazságoknak sarkesillaga alatt és hódítsa el maga számára az egész életet. (Zajos tetszés és helyeslés.) Mert, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, azt csak megengedi mindenki: erős eszméket féken tartani, erős eszméket magunkba fojtani természetellenes dolog. Az erős eszmék mindig egész életet kívánnak, teljeset; az eszmék, a melyek nem éreznek hivatást magukban, hogy kilépjenek az életbe, azok holt eszmék; a melyek nem akarják az életet az egész vonalon, hanem csak az életnek egy fiókját akarják, a hol szép csendesesen lehessen magát meghuzni, szent békében, a temető békéjében. (Hosszas, élénk tetszés, éljenzés és taps.) Ilyen eszmék az eszmék dicsőséges nevét meg sem érdemlik. (Ugy van!)

Más eszmék voltak azok, a melyek világot mozgattak, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, más eszmék voltak azok, a melyek annyi energiát dobtak erre az ázsiai földfoszlányra, a melyet Európának hívnak, hogy abból az energiából fejlődhetett egy kultúra, mint egy torony és lefoglalhatta a a maga számára az egész világot. Annak a kereszténységnek nem imponált a félhold, nem imponált a thora (Derűtség.), annak a kereszténységnek nem imponált a Buddha, nem imponált a dervis, nem imponált a rabbi; annak a kereszténységnek csak egy imponált: a Krisztus. (Riadó éljenzés és taps.) Neki nem imponált Kato s a klasszikus műveltség; a keresztény eszmék éreztek magukban hivatást, mindent újáteremteni. (Ugy van!) És csak olyan nemzetekben, emberekben fogják visszakapni ezt az újáteremtő erőt, a kik egy egész életet sans phrase, fenntartás nélkül szentelnek nekik. (Ugy van!)

De, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hallom én azt a nagy kifogást, óriási botránykozást: Ti mindig különböztettek zsidók és keresztény, hívő és hitetlen, református és katolikus közt; ti széthasítjátok az emberi társadalmat, ti vakondokmunkát végeztok, aláássátok az egyetértésnek talaját. Keressétek a közös alapot, a melyen állva, kezdet nyújthatunk egymásnak a haza, az emberiség boldogítására!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Hígyjék el azt nekem: Nincs köztünk a mai időben szó arról, hogy a vallások egyenjogúságát vagy a lelkiismereti szabadságot, a mely törvénybe és a magyar alkotmány sarkalatos tételeibe is le van téve, meg akarók bolygatni. Képtelenség az a mai világban, hogy a szentélyekbe belehozzuk a kardot és hogy ott, a hol a lelkiismeretnek a szava hallatszik, láncok csörögjenek; Isten ments! Én a mellett vagyok: Szabad

érvényesülés az egyesületi és magánéletben; az egyesületi életben legyen teljesen szabadverseny a reformáció és a katolicizmus közt; nem csinálhatjuk vissza a történelmet, nem is akarjuk. (Élénk helyeslés.)

De, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, nincs itt szó most azokról a disputációkról, predestinációkról, urvacsoráról, nem leng köztük a husszítáknak fekete zászlaja, melyen az aranykehely diszlett. Itt szó van a világnézetek harcáról (Ugy van!) és ezt elismerik a radikálisok, ezt elismerik a Nietzscheisták, ezt elismerik a socialdemokraták, ezt elismerik a teljes keresztények, csak a politikusok: azok nem ismerik el. (Derűtség, tetszés, éljenzés és taps.) Azok, mélyen tisztelt közönség, keresik a közös alapot, azok port hintenek a szembe és szép frázissal kedveskednek a fülnek. (Derűtség. Tetszés.) Most nem ezekről a dolgokról van szó. Én nem akarok filozofálásba merülni, de tessék végignézni a tudomány és a szabadság dicsőséges huszadik századán! Nézzék meg, mélyen tisztelt uraim, azt a konstellációt, azt az állapotot, nézzék meg, hogy honnan fuj ott a szél.

Azt mondja Chamberlain az ő világhírű művében: „Die Grundlagen des zwanzigsten Jahrhunderts“: Száz év múlva Európának csak egy harmadát fogja kereszténység felölelni magában. Én nem tudom, hogy Chamberlainnek igaza van-e, de azt tudom, hogy ő így érez s azt is tudom, hogy a kultúra, melyet a hitetlen tudomány fakaszt, az is így érez. És azt is tudom, hogy a hitetlen tudomány által élesztett szellemi áramlat mint hideg északi szél végigborzong és végigdidereg az európai társadalmon és hogy mi mindnyájan valamiképp érezzük, hogy a világ vajudik s félünk, hogy az a vajudó világ majd nem lesz a mi világunk. Már a XIX század elején írja a római, akkori republikánus egyik minisztere Napoleonhoz: „Il la faut bruler a petit feu“ meg kell parázson égetni a katolikus egyházat, mert az már cadaver, mert az már hullá. Van Goon Bek, a belga miniszter, mikor kormányon volt, azt mondta: „Der Katholicismus muss in die Grube“, a katolicizmus menjen a sirba.

Most, mikor Henrik porosz herceg elindult nagy útjára, a „Bauhütte“ című szabadkőműves német lap azt mondta: „Minek beszélni már a kereszténységnek fölélesztéséről? A kereszténység meghaladott álláspontra. Valamint a pogányság mithoszai lejátszották szerepüket, úgy a kereszténység meséi is mér letűntek: a mostani hitetlenség a jövő élet — sit venia verbo — tragédiája (Derűtség) és a szabadkőművesség csiraja a Szentlélek jövődó egyházának.“

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! A hol ilyen szél fuj, a hol a világnézetet s a kultúrát ily eszmék lelkesítik, a hol antipathia-ból a szelvény igazi borzalmas taréjt ilt a kereszténység ellen, ott felekezeti szegélyt beszélni, ott az emberek kedélyének békéjét féltetni annyit jelent, mint a világot egyáltalán nem érteni. (Ugy van!)

Azért, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, újra mondom, a kereszténységet az egész vonalon, mindenütt, minden téren, tudományban, művészetben, államban, politikában, társadalomban, családban, mindenütt ezért akarjuk mi szerveztetni. Azért minden katolikus gyűlés ezt tartja szemelőt: beleoltani az emberekbe az önértéket és megvalahára nyaka közzé ütni ennek az alvó pimasznak, hogy fölkeljen és éljen. (Hosszszantartó zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Mi akarjuk, mélyentisztelt uraim és hölgyeim, hogy az állami életnek keresztény alapjai legyenek. Ebből már csak nem engedhetünk! (Élénk tetszés, éljenzés és taps.) Mi akarjuk, hogy minket a német tudomány ne exkommunikáljon, hanem akarjuk, hogy a Mommsen ur is legalább egyenrangú és egyenjogú s a tudományhoz értő embereknek tartson. Mi azt akarjuk, hogy a keresztény család keresztény legyen s a keresztény családból a gyermek vallásos iskolába menjen. (Zajos taps.) S a vallásos iskola mindig a felekezeti. (Ugy van!) Mert mélyentisztelt közönség, felekezeten kereszténység nem létezik. A kinek a fejében ez kikelt, ajánlom,

repetálja át a kis katekizmust. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Mi akarunk keresztény kulturát, mert az európai kultúra csak keresztény, az európai kulturának oltárán nem volt félhold, kereszt, thora egy rakáson: ott csak egy jel állott: a kereszt. (Ugy van! Zajos tetszés és taps.)

Mi akarjuk, hogy a keresztény kultúra a keresztény tiszta erkölcsöt óvja meg az egész vonalon, hogy az állam, a család, hogy a pápa, a miniszter és az Opera intendánsa mind a keresztény erkölcsöket védje. (Zajos tetszés, derűtség és taps.)

Mi azt akarjuk, hogy a szemetet seperjék ki mindenünne. (Zajos helyeslés. Rakovszky István: Ugy van! Mindenünne! Lebujokból és operákból egyformán! Élénk éljenzés és taps.) Nekünk a közisztaság közegészségi ügy, nemcsak csatornáknak, de képes levelező lapokon is. (Élénk tetszés és taps.) Nálunk tilos köpködni nemcsak a villamosokon, hanem ujságokban is. (Hosszszantartó szünni nem akaró zajos tetszés, éljenzés és taps.) Mosakodni illik nemcsak az embereknek, de a képzeletet és izlést tisztító művészetnek is. (Ugy van! Tetszés.) Mindezek után, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, bátran ismételhetem az én tézisemet: Kereszténységet az élet egész vonalán! (Él-jenzés)

Mi akarunk szervezkedni, mert az élet egész vonalán akarunk a kereszténységnek tét foglalni s teret foglalni nem lehet harc, küzdelem és törekvés nélkül. (Ugy van! Élénk helyeslés) Mi akarunk szervezkedni, mindenütt, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim és akarunk kezet nyújtani egymásnak, mert mi, mikor a magas felséges kereszténységnek gótdómjáról végignézünk, látjuk a modern társadalmat, hogy az rom, hogy a megbódult agyremeknek, hogy az egy szecessziós izlésnek hívságos vására. (Igaz! Ugy van! Tetszés) Következőleg mi oda akarunk életet, eszményeket, halhatatlan eszményeket, erkölcsöt, tiszta, felséges, aranyos erkölcsöt. Mi látjuk, hogy mindenféle ember, Nietzsche, buddhista, zarathustrai, meg mit tudom én, miféle gladiator kél fel ellenünk, a k k imperatorokkal viaskodtunk és legyőztük őket. (Ugy van! Tetszés.)

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Azt nem türjük, hogy minket egy lelketlen, egy hitetlen művészet vagy izlés vagy tudomány lábbal taposson, minket, a kik letapostunk minden ellenséget, saját vérünk, saját lelkesülésünk s az Isten kegyelmének erejével. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

Akarunk így kitartani és akarjuk összes ellenfeleinket ide hívni, azokat a halálmadarakat, a kik a redoute felett kóvályognak és temetést akarnak látni. Itt nincs temetés; itt Pünkösöd van, a hol tűz esik az égből, hogy apostollá legyen minden ember, a ki tudjon beszélni, küzdeni, tünni, — élni! (Hosszszantartó, megmegújuló, zajos tetszés, éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlik.)

A tudomány vértanui.

Csudálattal adózunk azon nemes lelkeknek, kik a maguk ismereteinek s az emberiség látókörének bővítésére valami heroikus munkát végeznek. Örökös neve lesz Andreónek, ki merész elhatározással a sarki jeges tájakat akarta felkutatni; arany betűkkel jegyzi föl a történelem egy Körösi Csoma Sándor, Reguly, Munkácsy Bernát és Biró Lajos hazánkfainak dicsőségét, kik veszélyekkel dacolva ismeretlen földeket és népeket kutattak föl pusztán a tudomány szent nevéért.

Ne menjünk oly messzire! Városunkban is van vagy másfélszáz vértanuja a tudománynak.

Ugyan kik? Megmondom: a *tanyai szegény iskolás gyermekek.*

Óriási utat tesznek meg naponta. Van aki 5, van aki még több kilométer tárolság-

ról jön. S megteszi ezt az utat naponta négyszer. Kis számításal kétszázötven iskolai napon át ez ötezer kilométert tesz ki, akkora utat, hogy egy év alatt ezzel az erővel el lehetne menni akár Ázsiába, akár Afrikába.

A szegény gyermekek hűségesen *gyalogolnak* iskolába akár télen, mikor szibériai hideg van, akár nyáron, mikor afrikai meleg. Jó Körösi Csoma Sándor és afrikautazó néhai Magyar László nem tartottak volna számot a halhatatlanságra, ha tudták volna előre mindezt.

A szegény gyermekek szenvednek egyébként is, mint a tudomány bármely más vértanuja. Tűrnek hontalanságot, ütlegeket, gunyolódást, éhséget, meztelenséget, betegséget.

Hontalanok, mert napjok nagyobb részét az országon töltik.

Ütlegeket kapnak szüleiktől. Mert mi telhetik egyéb a szegény embertől, ha el van keseredve. Ugy tesz, mint a Petőfi juhásza.

Szidalom az osztályrészek a pedellustól, ha jókor jönnek; a tanítóktól, ha későn érkeznek.

Gunyolják őket iskolatársaik a kényes urficskák s apró kisasszonyok, mert sárosak, porosak, izzadt szaguak, no meg egy kissé parasztiak is.

Hogy pedig *éheznek, fáznak, ruhátlanok és testileg megviseltek*, arról mindenki meggyőződhetik, aki délután az iskolai órák elmúltával őket megfigyeli, amint a Szamos hidján át mennek csapatosan haza felé.

Átadtuk az államnak iskoláinkat. Azóta nyakig uszunk a boldogságban, mert látjuk épülni a fényes iskolákat a piac környékén.

De mikor épülnek iskolák a tanyai gyermekek számára?

Fenn az ernyő, nincsen kas.

H i r e k.

A munkácsi püspök Ugozásában. Jeleztük lapunkban, hogy *Firczak* Gyula munkácsi püspök a fanciesikai görög szert. kath. új templom felszentelése czéljából f. hó 25-én *Fanciesikára* érkezik. A főpásztor fogadtatásának és az egyházi ünnepélynek programja a következő: A munkácsi püspök *Dolinay* Miklós kanonok, szemináriumi rector és *Papp* Antal püspöki titkár kíséretében október 25-én, délután, az 1 órai vónattal indul Ungvárról. A *tisza ujlaki* vasuti állomásra délután 3 óra 59 perczkor érkezik, ahol *Szabó* Sándor, a tiszánineni járás főszolgabírója üdvözli. *Fanciesikára* a vonat délután 4 óra 05 perczkor érkezik; a fanciesikai vasuti állomásonál a vármegye törvényhatósága részéről *Varga* János dr., vármegyei főjegyző fogadja. Az állomástól a főpásztor kíséretével kocsin vonul be a fanciesikai gör. kath. iskola mellett felállított diadalkapuhoz, a hol a fanciesikai gör. kath. hitközség részéről *Szabó* András fanciesikai lelkész üdvözli; innen a főpásztor a róm. kath. templomba vonul, ahonnan rövid hálaadó ima után a gör. kath. lelkészi lakásban megszáll és itt az ugoesai gör. szert. kath. papságnak hódoló tisztelgését fogadja. *Október 26-án*, délelőtt 1/29 órakor kezdődik a templom-felszentelési szertartás, szent misével. Szent mise után a főpásztor a fanciesikai hitközségek küldöttségeit, az ugoesai gör. kath. kántor-tanítókat és a nagy-szöllősi kerület fő- és algondnokait fogadja. — A főpásztor

ebből az alkalomból pár napot Ugocsában fog tölteni.

Távozó főispán. *Kaffka* belügyminiszteri tanácsosnak Máramaros Szigetről való távozása után több fővárosi lapot bejárta azon hír, hogy *Rosner* Ervin báró, Máramaros vármegye főispánja beadta lemondását. Ezen hírt a felhivatalos „Magyar Nemzet”, a szokott módon megezáfolta ugyan, mindennek dacára akadtak egyes lapok, melyek híreket fentartják. — Egész Máramaros vármegye élénk érdeklődéssel tekint az esetleges főispán-változás elé.

Perényi Zsigmond báró emléke. A magyar szabadságharc egyik kiváló alakjának, *Perényi* Zsigmond bárónak emlékét most, halálának 53-ik évfordulója alkalmából szülőfalujában, *Beregszász-Végaródon* márványtáblával örökítik meg. *Perényi* Zs. báró a szabadságharc kitörésekor Ugocsa vármegye főispánja volt, 1848. július havában pedig a felsőház másodelnökévé nevezték ki. Tagja lett a védelmi bizottmánnak is, a felsőházban pedig ő hirdette ki és írta alá, mint elnök, az április 14-diki trónfosztó nyilatkozatot. A veszedelem idején menekülhetett volna, de a határról visszatért és jelentkezett az oroszoknál. Kiszolgáltatták Haynau-nak, a ki 1849. okt. 24-én reggel az Újépület mögött lévő téren többekkel együtt felakasztatta. *Perényi* megdöbbentő nyugalommal, szivarozva lépett a bitófa alá s arcán még akkor sem látszott a félelemnek legkisebb nyoma sem, a mikor a hóhér már nyakába tette a hurkot. Holtestét a kerepesi-uti temetőben helyezték örök nyugalomra. A vértanúról most megemlékezik Ugocsa vármegye is; megfesteti arcképét a megyeház díszterme számára.

Eljegyzés. Dr. komjáti *Komjáthy* Pál miniszteri fogalmazó, *Komjáthy* Béla országgyűlési képviselő fia jegyet váltott buji és jékei *Jékey* Zsigmond országgyűlési képviselő, géberjéni nagybirtokos és neje szentkatalnai *Cseh* Anna kedves és művelt leányával, Bellával. — Porubai *Porubszky* Béla rómszéki bányamérnök jegyet váltott kovási *Kovácsy* Zoltán állami tanítóképződei igazgató leányával, Kornélia kisasszonnyal Máramarosszigeten. — *Bán* Kálmán debreczeni kereskedő jegyet váltott özv. *Fésős* Andrásné urnő leányával, Olga kisasszonnyal. — *Burkart* Ferenc felsőbányai bányamérnök jegyet váltott Árvaváralján *Scholtz* Ottó erdőmester leányával, Józsa Zsófia kisasszonnyal.

Áthelyezett tanfelügyelő. A vall. és közokt. miniszter *Máthé* Gezá, a hontmegyei kir. tanfelügyelőség vezetésével megbízott segéd tanfelügyelőt jelen minőségben Ugocsa vármegyébe helyezte át és ezen tanterület népoktatási ügyeinek vezetésével ideiglenesen megbízta.

Hivatalvizsgálat. Vármegyénk főispánja gróf *Hugonnai* Béla a múlt héten a fehérgyarmati szolgabírói hivatalnál tartott vizsgálatot.

Máramarosi tisztogatás. A fővárosi lapok nemcsak *Rosner* főispán távozásáról, hanem a basáskodásáról és az adózó felekkel szemben tanúsított kegyetlenségeiről annyira hirhadt pénzügyigazgató menesztéséről a következőket írják: *Kovács* Gusztáv pénzügyigazgató onnan áthelyezését kérte, látva, hogy tulhajtásai és erőszakoskodása miatt ott lehetlenné vált. Különösen tarthatatlanná vált helyzete a hirhadté lett közép-apsai adóvégrehajtása miatt, ahol június hónapban, mikor az adózók az országban fizetésre képtelenek, olyan végrehajtást fogatosított, hogy a házakról az adóvégrehajtóval az ajtókat és ablakokat leszedette, a község házában garadára rakatta és árvereztetni akarta.

Kinevezés. A király *Kiss* József szilágyosmlyói járásbíró eddigi minőségében saját kérelmére a técsői járásbíróshoz történt áthelyezése mellett a VII. fiz. osztályba sorozott járásbírónak nevezte ki.

Jótekonyság. *Steinberger* Ferenc dr., nagyváradi apát kanonok a magyar kath. tanítók római zarándokutjára, hogy a még hiányzó költségek fedezetet nyerjenek, 360 koronát adományozott.

Uj alelnöknő. A nőegylet buzgó és tevékeny alelnöknője *Jákó* Sándorné urnő megtámadott egészségi állapota miatt lemondott e szép tisztségéről. Az új alelnöknő választása hétfőn délután történt, mely alkalommal *Jékei* Károlynét általános lelkesedéssel választották meg. Régi időtől fogva agilis tagja a nőegyletnek, melynek minden mozgalmában a legelső között működött közre. Így a választás érdemeiben gazdag urnőre esett. A volt alelnöknő érdemeit jegyzőkönyvében örökíti meg az egyesület.

Ugocsa küldöttsége. A múlt héten Ugocsa vármegye főispánja gróf *Csáky* László vezetéke mellett egy küldöttség tiszteleggett *Széll* Kálmán, *Darányi* Ignác és *Láng* Lajos minisztereknél. A főispán kifejtette, hogy a vármegye lakossága a rendkívüli rosz törvény és súlyos elemi csapások következtében a legnagyobb nyomornak és éhínségnek néz elébe. Legalább ötezerre tehető azon munkabíró emberek száma, akiknek sem termésük, sem keresetök nincsen. Kérte a küldöttség a földmívelési és kereskedelemügyi minisztereket, hogy a folyók szabályozását és utak készítését sürgősen elrendeljék. A miniszterek igen szívesen fogadták a küldöttséget és minden lehetőt megígértek.

Ujabb vizsgálat. Két napon át, kedden és szerdán tárgyalta a múlt héten a főispán elnöklete alatt törvényhatóságunk fegyelmi választmánya, mely dr. *Kereszteszgyhy* Lajos, *Korányi* János, ber. *Kovács* Béla és *Jákó* Mihály tagokból áll, dr. *Korbay* Károly városi főkapitány és *Soós* János rendőrfogalmazó fegyelmi ügyét. A vádak és ellenérvek meghallgatása után némely ügyek nagyobb megvilágítása végett újabb vizsgálatot rendelt el.

Hymen. *Kohlman* Tamás cs. és királyi főhadnagy folyó hó 20-án kötött frigyet *Kecskényi* Jolán urhölgygyel, Nagy-Bárczán. — Cseleki és urhölgygyel *Ferenczy* Lajos, turgaremetei m. kir. erdősz, szombaton esküdtött örök hűséget Ungváron tomsányi *Tomsányi* Ödön ungmegyei főpénztáros leányának, *Marta* kisasszonynak. — *Filip* Márton máramarosszigeti lakos, segédjegyző a napokban vezette oltárhoz városunkban *Mező* Károly polgártársunk leányát, *Amália* kisasszonyt. — *Laád* János nyug. városi rendőr tisztt szombaton tartotta esküvőjét *Németh* Juliánnal.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Boitner* Károly kir. törvényszéki aljegyzőt a helybeli törvényszékhez jegyzőnek, *Péntek* Lajos halmi kir. járásbírósi telekkönyvvezetőt a battonyai járásbíróshoz telekkönyvvezetőnek nevezte ki.

Névváltoztatás. *Kereskedő* László kir. kath. főgymn. tanár vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel „*Köszegi*“-re változtatta.

Mérnöki kinevezés. Bosznia és Hercegovina kormányának műszaki igazgatósága *Kertészffy* János mérnököt a Szerajevó melletti határon épülő vasúthoz mérnöknek nevezte ki.

Hivatalvizsgálat. *Róth* Ferenc törvényszéki elnök, *Dénes* Lajos kir. ügyész és dr. *Fekete* Sámuel megyei főorvos a múlt héten több napon át vizsgálták a nagybányai kir. járásbírósi ügykezelését. Szép rendben volt minden.

Választás. *Dombrádi* Piroška okl. tanítónőt f. hó 16-án a kislétei rk. elemi iskolához tanítónőnek választották meg.

Városgazdánk nyugalomba megy. *Horváth* Gusztáv városgazda, aki 30 év óta működik dicséretreméltó buzgalommal hivatalában, a múlt nap megrongált egészségére és előhaladott korára való tekintettel benyújtotta lemondását és nyugdíjazását kérte.

Gyászvár. Özv. *Muszkalay* Antalné, szül. *Kutsera* Antónia e hó 14-én, életének 73. évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után Beregszászban elhunyt. Hült tetemei Beregszászban beszen tetetvén, Busócra szállították, s ott tetettek öröknyugalomra. — *Molnár* Mihály nagybányai könnynyomdatulajdonos és könyvkereskedő hétfőn délben hosszas szenvedés után elhunyt. Ma délután helyezik örök nyugalomra.

A máramarosmegyei vizsgálat még állandóan foly. *Kaffka* min. tanácsos jelenleg a főszolgabírói hivatalokat vizsgálja.

Vizsgálatainak eredményeként azt írja a „Máramaros”, hogy *Papp* Simon visói és *Rednik* sugatagi főszolgabírák, továbbá *Ferenczy* János visói szolgabíró hivataluktól felfüggesztettek.

Miniszteri elismerés. A honvédelmi miniszter *Jékei* Károly városi alkapitánynak a városi katonai ügyosztály buzgó vezetéseért a tapasztalt rend és pontosság következtében elismerését nyilvánította.

Esküvő. *Ludesch* János beregszászi kir. törvényszéki tisztviselő a napokban esküdtött örök hűséget Beregszászban *Szájbel* Margit kisasszonynak, özv. *Szájbel* Ferencné urnő leányának.

A Széchenyi Társulat igazgató tanácsa f. hó 19-én ülést tartott. *Nagy* Béla igazgató bejelentette a gyűlésnek, hogy a társulat a nagy nemzeti ünnepen, a *Kossuth* születésének 100. évfordulóján két tag által képviseltette magát, a *Wesselényi* ünnepélyre a küldöttséggel koszorút is küldött. Ezután abban állapodott meg a tanács, hogy legközelebb rendkívüli közgyűlést fog összehívni, január 7-én pedig rendes évi közgyűlést tart s ez alkalommal dr. *Schlauch* bitoros püspök emlékét gyászbeszéd keretében örökíti meg. A gyűlés után fennállásának 20. évfordulója alkalmából nagyobb szabású ünnepet rendez és összes értesítőit egybefoglalva kiadhatja.

Az ezredévi asztaltársaság, mely szellemet, szívet felüdítő humor és élcz közepette fejti ki nagy arányú humanus működését, f. hó 19-én a Honvéd sörcearnokban nagy asztalt tartott. A tagok szép számmal, körülbelül 80-an vettek részt azon. Élénbebb, vidámabb választás talán sehol sem volt még ennél mint melyeket az ezres ez alkalommal rendezett Dr. Kelemen Samu, Ratkovszki Pál és dr. Fejes István által megindított ötletekben gazdag tőztek, szellemes közbeszólások tettek folyton emelkedettebbé a gyűlés hangulatát, mely majdnem mindegyik tisztviselőjét csak azért mozdította el az eddig viselt állásokból, hogy a rangsorban magasabbra helyezze. Így mindjárt dr. Fecstel János, elnököt az Ezres megalapítása és fölvirágoztatása, kifejtett érdemei méltatásul dísz elnöknek választotta. Orosz Alajost, a ki eddig is kiváló szerepet játszott az ezres életében, az elnöki székbe emelte. Alelnökök lettek: Csomay Imre és Teitelbaum Herman. Jegyzők: Dr. Török István és Weisz Károly. Felruházó bizottsági elnök (főintező): Ratkovszki Pál, levelező: Bagossy Bertalan. Főügyész: Dr. Kelemen Samu, alügyészek: Dr. Schönplug Jenő és Böszörményi Emil. Vigalmi bizottsági elnök (főrendező): Dr. Böszörményi Emil, előadó: Dr. Komáromy Zoltán, rendező: Dr. Haller Gyula. Főszámvevő: Kun László, pénztáros: Kűszner Albert, ellenőr: Nagy József, (szám-tiszt). Díszszónok: Dr. Fejes István, szónok: Lengyel József. Igazgató: Dr. Fodor Gyula, aligazgató: Haller Ferencz. Főközbeszólók: Erdélyi István és Dr. Hantz Jenő. Főközvádló: Dr. Erdélyi Miksa. Főorvos: Dr. Muhy Zsigmond. Főpiktor: Ócsvár Rezső. Főalamizsnások: Szentiványi Sándor és Heinrich Viktor. Merkantil-attaché: Poszvács Nándor. Agrarius-attaché (in spe) Reiter Jakab.

A Kossuth-kép ügye. Tudvalevő dolog, hogy városunk törvényhatósága meg akarja festetni a közgyűlési terem részére *Kossuth* Lajos életnagyságu képét. Azt is tudja minden szatmári ember, hogy a múlt héten a Reizerfele könyvkereskedés kirakatában ki volt állítva egy *Kossuth*-kép, mely *Kiss* Alajos egri festőművész ecsetje alól került ki, a híres *Barabás* festménye után készült. A helyi lapok ajánlották a közönségnek a kepet megtekintés végett. Ebből aztán *Kovács* Leó nyug. ezredes és *Mát-ray* Lajos főgymn. tanár közt egy kis parázs hírlapi összecsapás történt. Nekünk ehhez a polemiahoz semmi közünk nincsen, nem is személyi, hanem az ügy érdekéből szólunk a dologhoz. Minket az a kép meglepett. Igaz, hogy *Kossuth* Lajost sem 48-ban, sem azután nem láttuk, így nem tudjuk megállapítani, hasonlít-e hozzá vagy sem, annyi azonban bizonyos, hogy *Barabás* képének művészi másolata. A *Barabás* képe pedig országszerte híres. Ebből aztán könnyű levonni a következtetést.

Működik a prés. A nagy károlyi pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszter rendelete alapján felhívta a városi adóhivatalt, hogy azon adózók ellen, kiknek adóhátaléka 500 koronát meghalad, az árverést azonnal tűzze ki és feltétlenül fogantossítsa. Ha pedig az adóhátalék az ingó vagyontól behajtható nem lenne, akkor az ingatlanra vezetendő dologi végrehajtás iránt tegyen intézkedést.

Havazás. f. hó 19-ére viradóra az Alsó-kapnik felett emelkedő Guttin hegy vastag hóval volt borítva. Az idő egész téliessé változott, úgy annyira, hogy délután már az alacsonyabb részek is hóval voltak borítva.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Farkas Jenő körjegyzőt az ököritói anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőnek, Radeczky Rózsa okleveles jegyzőt az érkörtvélyesi, Gabányi Mayer Nándor községi aljegyzőt a nagysikarlói, Nagy József segédjegyzőt az aranyosmegyesi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyetteseknek nevezte ki.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter Kriegler Miksa vasutigazgató, budapesti lakosnak a tervezett nagy-somkut—magyarlápós keskenyvágányú vasúthoz Magyarlápós csatlakozólag Oláhlápós, Rákosfalva, Batiza, Sajó, Szurdok, Váncfalva és Farkasrév irányában Máramaroszigetig, valamint Magyarlápóstól Boérfalva, Hollómező, Pecsátság és Alsókossály irányában a szamosvölgyi vasút Deés állomásáig vezetendő rendes nyomtávu helyi érdekű vasútvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította.

Kinevezés. A m. kir. honvédelmi miniszter Karola Mihály 12. honvéd gyalogezredbeli I. osztályú számvivő altisztet, ki a törzsszermesteri vizsgálatot jeles eredménnyel letette, törzsszermesterré kinevezte s egyúttal a m. kir. 4. honvéd gyalogezredhez Nagyváradra áthelyezte.

A m.-kassanyi szüret határidejét az ottani hegyközség f. hó 27-dikére határozta el. N.-Szöllősen szintén ugyanezen napon kezdik meg a szüretet.

Előfizetési felhívás. Az Apostol irodalmi tanulmány Petőfi Sándor költeményéhez című dolgozatom folyó október hó végén elhagyja a budapesti Patria könyvnyomtató intézetet, mint önálló bevezetése ugyanazon költemény kritikai kiadásának. A kilenc nyomtatott ivre terjedő és csinos kiállítású kötet előfizetési ára két korona, mit akár Stein János egyetemi könyvtáros Kolozsvárt, akár a szerző elfogad. Szatmár-Némén, 1902. október hó. *Gopcsa* Endre tanítóképző-intézeti tanár. *Gopcsa* jó nevet vivott ki magának a szépirodalmi lapok hasábjain, azért kiadványát ajánljuk olvasóközönségünk figyelmébe.

Műszaki bejárás. A nagybánya-felsőbánya-m.-szigeti új állami ut műszaki bejárása a napokban tartatott meg Zsedényi Gyula miniszteri műszaki tanácsos előnökle alatt. Nagybánya város képviselőjében Torday Imre h. polgármester, Felsőbánya képviselőjében Sereghy Béla t.-ügyész és Minich Sándor tanácsos, a bányakincstár képviselőjében Baumert Károly bányatanácsos és Weisz György főmérnök, az államépítészeti hivatal részéről Kacsó Károly főmérnök és Holcsey Lajos mérnök, Szatmarmegye részéről dr. Miskolczi Sándor biz. tag. és Dienes Dezső főszolgabíró volt jelen. Az ut a legjobb karban találtatott. Kiszélesítése s támfalak felépítése még ez év folyamán megkezdetik s hogy a szegény nép munkát kapjon, a rendelkezésre álló pénzösszeg kiutalására a kormány felkérte.

Az Ezres új tiszti kara és tanácsa f. hó 22-én szerdán d. u. 6 órakor a Honvéd sörészarnokban ülést tart. Az ülés tárgya: az új tisztikar ismerkedése és a felruházás ügye. Az elnökség.

Mikor kell tanonczot felvenni? A kereskedők és iparosok igen sok esetben az iskolai év folyama alatt veszik fel tanonczikat és különböző időkben iratják be az iskolába. Míg ezen eljárás miatt a többiek előhaladásában is visszaesés áll be, a később beiratkozott tanonczok a tanév végén nem képesek kellő eredményt felmutatni. Városunk h. rendőrkapitánya felhívja az érdekelteket, hogy tanonczikat ezután július—szeptember hónapok közötti időben vegyék fel, így aztán a tanév kezdetével mindnyájan egyszerre kezdek meg a tanulást.

Ő Szentsége a pápa magyar gyógyvize. XIII. Leo pápa Ő Szentsége, a kinek magas életkorát és szellemi frissességét méltán csodálja az egész világ, magyar gyógyító itallal él. A Vatikánba ugyanis a „Palma” jelzésű keserűvizet hozatják Ő Szentsége egyenes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg van elégedve. Ritka kitüntetés a magyar vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, es. és kir. udvari szállító czéget, a „Palma” forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja.

Közigazgatás egyszerűsítése. Jövő év január 1-én életbelépnek a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény alapján alkotott egyszerűsítési rendeletek, ugymint a vármegyei és járási, a községi és körjegyzői, a közigazgatási bizottsági, az árvaszéki és gyámhatósági ügyvitelről. Életbelépnek továbbá a megyei pénztárak és számvevőségek állandósításáról, a járási számvevői intézmény behozataláról szóló törvény és szabályrendelet is. A belügyminiszteriumban már az utolsó simításokat végzik ezeken a rendeleteken. Az egyszerűsítési javaslatok első csoportját, mely a megyei ügyekre vonatkozik, valószínűleg már október végén közrebocsátják és a többi rendeletek is ezután rövid napok alatt megjelennek.

Az építő-ipari téli tanfolyam a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (VII. ker. Csömöri-ut 74. sz.) november 4-én nyílik meg. A beiratás október 15-től 29-ig tart. *A tanfolyam négy téli félévre terjed. A tanulók végbizonyítványaik alapján, a tanulmányaik befejezte után teljesített három évi gyakorlat igazolása mellett kőműves, kőfaragó vagy ácsmesterek lehetnek s jelentkezhetnek építő-mesteri vizsgára. Szükséges iratok:* 1. keresztlevél vagy születési bizonyítvány. (Legalább is 15. év betöltése szükséges.) 2. Ujjonnan való himbóltásról szóló bizonyítvány. 3. A végzett iskolai osztályokról szóló bizonyítványok. 4. Munkakönyv, vagy az első foku iparhatóság által hitelesített munkabizonyítvány. (Legalább is egy évi gyakorlat szükséges.) *Díjak:* Beiratás: 4 kor. Tandíj: 20 kor. Biztosíték 4 kor. Az igazgatóság.

Különös jogeset. Furcsa perben kell legközelebb a bíróságnak döntenie. S. kisasszony, ki a szini pálya kezdetén áll, éppen oly tehetséges színésznő, mint aminő szegény a gyakorlati tapasztalatokban. Ezért szívesen fogadta egy vidéki társa meghívását és F. ra szegődött R. színigaztó társulatához. Művészi körökben el volt terjedve a dircorról, hogy egy egész hónap bevételeit összeszedi, zsebvágja és a „gázsi”-fizetés napján hidegvérrel jelenti: „nincs pénz, pakkolnunk kell!” Így történt ez F.-on is, azonban, hogy a személyes mentegődzést elkerülje, az igazgató ur ez alkalommal kivételesen titokban eltűnt a városból S. kisasszony így nemcsak a szerződését vesztette el, hanem oly kinos helyzetbe jutott, hogy kartársai szedték össze részére azt a pár koronát, melynek segítségével hazautazhatott anyjához. Minő meglepetésben részesült azonban, midőn a

vasuti kocsiiban hűtlen gazdájával találkozott! Heves szemrehányás, ingerült szóváltás követte e találkozást, míg végre az igazgatót mégis meghatotta a fiatal, tehetséges művésznő erélyes fellépése és cinikus szavakkal egy papírszeletet nyújtott át a kisasszonynak. „Fogadja tőlem egész vagyonomat! Egy fél osztályosorsjáték. Talán szerencséje lesz és nyer valamit!” —E napokon a művésznő Budapestre érkezett és felkereste Török A. és Tsa bankházát, Teréz-körut 46. alatt, hogy megtudja, vajjon a czégnél vásárolt sorsjegye nyert-e? A czég örömmel jelentette, hogy a sorsjegy nagy főnyereményt nyert. Közben R. igazgató megtudta a kisasszonytól, hogy az ajándéksorsjegy nyert és most viszaköveteli azt az összeget, mely a fizetésen felül megmaradt. Művészkörökben feszült kíváncsisággal várják a per kimenetelét.

A Pannóniában szombaton este válogatott műsorral a honvédenekar hangversenyez. A legújabb darabok fognak előadatni.

Szíves tudomásul! A magyarországi betegápolók és ápolónők országos egyesületének igazgatósága a kórházi és magán orvos uraknak, valamint a betegápolást igénylő közönségnek szíves tudomására hozza, hogy az egyesület helyeszközlő osztálya szakképzett ápolókat és ápolónőket ajánl és helyez el. Az igazgatóság mindenkor arra törekszik, hogy a mályen tisztelt orvos urak és a betegápolást igénylő közönség nagybecsű megbizásának lelkiismeretesen és pontosan felelhessen meg. Kiváló tisztelettel a magyarországi betegápolók és ápolónők országos egyesülete. Iroda: Budapest, VII., Nagydiófa-utca 4., földszint. Irodai órák mindennap d. u. 3—7-ig.

Felhívjuk a birtokos osztály figyelmét Neuschloss Tástvérek szatmári czégnak lapunk mai számában közölt hirdetésére. A czég megbizhatósága folytán ajánljuk gazdáinknak, hogy ezen kedvezményes kölcsönt vegyék igénybe.

Ujdonság! Pormentesítő olaj, elis nert legjobb szer a por eltávolítására, éttermek, kávéházak, hivatalok, iskolák, üzletek és irodákban a tisztaság fentartása és az egészség megóvása czéljából kiválóan ajánlható különként 80 fillérért. Egyedül kapható György Károlynál, Szatmár.

Finom porcellán és üvegáruk, csokélygyári hibával, rendkívül olcsó árban kaphatók, míg a készlet tart, György Károly üveg- és porcellán kereskedésében Szatmáron.

Értesítés. Értesítjük a t. közönséget, hogy f. évi november hó 1-től kezdve téli menetrendet léptettünk életbe. Ezen menetrend szerint az alábbi vonatok fognak közlekedni: Kossuth kert felől K-Erdőd felé ind. 832, 100, 710 Erdődvárra érkezik 1033, 322, 857. Erdődvárról indul 548, 1048, 402. *Villamos menetek.* I, Kossuth-kert (máv. áll.) felől Sz.-Gőzfürész felé. Kossuth-kert indul 610 750 822 832 855 1050 100 157 400 617 639 654 710 Attila-utca ind. 615 755 827 837 900 1105 1204 105 202 405 622 644 659 714. Deák-tér ind. 622 700 800 832 844 905 1110 1209 112 209 412 629 650 706 719. Korona-szálló ind. 617 701 803 837 849 910 1115 1212 117 214 417 634 711 723. Kossuth-L.-utca ind. 629 705 805 851 912 1117 1214 119 216 419 713 725. Sz.-Gőzfürész érk. 639 74 902 1127 1223 133 430 723 737 II. Sz.-Gőzfürész felől Kossuth-kert (máv. áll.) felé. Sz. Gőzfürész ind. 530 640 717 1140 1213 120 540 600 Kossuth L.-utca érk. 540 651 727 806 941 1151 1223 130 217 550 610 Korona-szálló érk. 542 653 729 808 833 943 1153 1225 132 219 552 612 635 Deák-tér érk. 543 653 735 811 843 943 1153

1230 138 224 558 616 640 652. Attila-utca érk.
555 742 816 848 955 1203 1235 145 230 605 622
645 628. Kossuth-kert érk. 600 747 821 853
1000 1240 150 235 610 627 650 703. Az aláhu-
zott számok az esteli időt jelzik.

A szatmár—erdődi vasut üzletkezelősége

Terményárak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr.	frt	kr.
T. buza ó	—	—	6	40
T. buza uj	—	—	6	70
Kétszeres	—	—	5	80
Rozs	—	—	5	—
Árpa	—	—	5	—
Zab	—	—	5	80
Tengeri	—	—	6	—
Kása	—	—	8	—
Fehér paszuly	—	—	6	—
Tarka "	—	—	4	50
Szilva	—	—	18	—
" füstölt	—	—	—	—
Repeze	—	—	1	20
Krumpli zsákja	—	—	1	40

Tóth Albert

KÉPFESTÉSZETI SZOBRÁSZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS
ARANYOZÓ MŰTERME

☞ SZATMÁRON, ☞

Készíték oltárokat, szószékeket szentsirokat Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat. Régi oltárok aranyozását *kitisztítom* és *kijavítom*. Továbbá műtermemben készíték szent **szobrokat** mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. *fából műkőből és gypsből*. Festék oltárképeket, templommenyezetet, stáció és zászló képeket művészies kivitelben. Festék mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá *termeket, épületeket, szobákat*, elvállalok mindennemű *mázoló munkát, tapetázást, czimer és czégfestést, czégirást* mindenféle aranyozást *üveg, czég, tábla festését* és tükörfényű *aranyozását*, a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

!! Kitünő !!

Szamárhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen legjobb és **minden versenyt kizár a Tamásy-féle növény-czukorka,**

mely kapható: nálam, mint készítőnél, továbbá Unger Ulmann és Bossin József urak gyógyszer-tárában, Mertz István, Lövinger József, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály és Kálmán Mór (Németi) urak füszerüzletében.

1 doboz ára 20 kr.

Őszi és téli idény!!

PÁSKUJ IMRE

Szepességi gyepen fehéritett len-vásznak, damasz asztal- és ágyneműek gyári árakban, valamint szepes-iglói pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

HAZAI IPARCSARNOKA SZATMÁRON.

Saját készítményű fehérenemű az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

☞ Női, férfi, leány- és fiu-fehéreneműek gyára. ☞

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derékfűzőkből (Miederekből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esernyők, nyakkendők, gallérok, kézelők stb.

Székelyföldi és bánáti hazi iparczikkek. Szöttes női és férfi mosókel, mék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos crettonok, voilek, zefrek és battistok; kalotaszegi „varrottasok”, bánáti e. székely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehéreneműek varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre

bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter számra** is eladatnak.

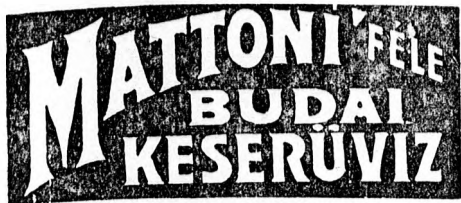
EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után a lesón szállíttatnak.

○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen ésbérmentve ○○○○○○

Nyilttér. *)

Legjobb hajtószer.

Kapható:

minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közöltékért nem felelős a Szerk.

Halottaknapjára

a tartósságukért általánosan kedvelt

Caporvirág-koszorúk

izléses kivitelben, dús választékban

2 koronától feljebb.

Élővirág koszorúkra

a megrendelések már most el-

fogadtnak.

Továbbá élő- és praeperált pálmák, valamint egyéb

szoba dísznövények

és

* * művirágok * *

a legjutányosabb árban kaphatók.

Őszi ültetésre

szép példányokban gyümölcsfák, díszfák és díszcserjék, fenyők és thuják több fajban és nagyságban helyszüke miatt olesó árban kaphatók

BERTHA KÁROLY
műkertész-nél

SZATMÁRON, 2. SZ.
Deák-tér

Pallas nagy lexicon

18 kötet félbörkötésben

egészen új

jutányos áron eladó

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Budapesti elsőrangú pénzintézeteknél

15-70 évig terjedő

olesó törlesztéses kölcsön

kapható

600 koronától a legmagasabb összegig, első és második helyen a legrövidebb idő alatt, oly kedvezményvel, hogy az adós elhalálózásával tartozása is megszűnik és az örökös tehermentes, tiszta birtokhoz jut.

Felvilágosítást nyújt:

Neushlosz Testvérek

törvénytől függetlenül bejegyzett cég Szatmár Arpád-utca 20. sz. irodájában. Telefon 16.

Minden kedden Fehérgyarmaton is,

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelvény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
" " Sertés	56	" " Lengyel kolbász	76
" " Borju	56	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány	—	" " Krakói	80
" " Juh	—	" " Krinolin	80
" " Friss hájolvastani	72	" " Parizer	80
" " szalona	68	" " Máj sajt	80
" " bőr nélkü	68	" " Disznófej sajt	64
" " Friss kolbász bors.	100	pár Virsli tormás	4
" " fok. czitr.	64	100 pár frankfurti	8
" " Friss zsir	80	100 drb. Salvaladé	4
Kolbász áruk.			
1 ko. Szalámi	180	Füstölt áruk.	
" " füst. magyar kolb.	80	1 ko. Sonka páczolt	1
		1 ko. Sonkacsont nélkül	10
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczka és oldal	64
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	80
		" " Kolozvári szelet	88
		" " Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MEGHIVÓ

a legesélydúsabb osztálysorsjáték húzásához.

m. kir. szabadalm.

A legközelebb kezdődő XI. sorsjáték első osztálya húzásai már november 20-án és 21-én ejtetnek meg.

Sorsolás alá kerül

14 milló 459 ezer korona készpénzben.

Remélem, hogy mint eddig, ezentul is egy nagy része a nyereményeknek a szerencséséről hirneves főáruddám t. ügyfeleinek fog jutni. Az elmúlt X. sorsjáték

80.000 koronás főnyereménye

az általam adott 99590. számú sorsjegyre esett, melyből két negyedrészt szatmári ügyfeleim nyertek.

Főleg ezen körülmény indit engem arra, hogy Szatmár és Vidéke n. é. közönségének a már küszöbön levő új sorsjátékra figyelmét felhívjam és szolgálataimat felajánljam; megjegyzem, hogy más osztálysorsjáték főáruddákkal szemben t. ügyfeleimet a legmesszebb menő előnyökben részesitem, a mennyiben a küldemények után semmiféle költséget sem számítok és a nyereményeket szintén minden levonás nélkül azonnal kifizetem.

Az I. osztályú sorsjegyek hivatalosan megállapított ára:

egy egész eredeti sorsjegyre 12. — korona

" fél " " 6. — "

" negyed " " 3. — "

" nyolczad " " 1.50 "

Az eredeti sorsjegyeket a pénznek postautalványon való előzetes beküldése ellenében, vagy utánvétel mellett küldöm szét.

Hivatalos játékterveket előzetesen, nyereményjegyzékeket pedig a húzások után azonnal díjtalanul és bérmentve küldök.

Kérem a megrendelést mielőbb, de legkésőbb f. é. november hó 15-ig közvetlenül hozzám juttatni.

Kiváló tisztelettel:

KÓVÁRY ÁRMIN

bank- és váltó üzlete,
az osztálysorsjáték főelárusító helye,
Budapesten, IV Ferencziéktére 9. szám.

HIRDETÉSEK

jutányos árban vétetnek fel
A KIADÓHIVATALBAN.

PÁZMANY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, Deák-tér 29.

Készít mindennemű nyomdai szakma vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.
 Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.
 IRODAISZEREK s PAPIROK a **LEGOLCSÓBB ÁRON** szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a **„HE-TI SZEMLE“** politikai lap is, melynek előfizetési ára egész évre **6 kor.** Tanítók- és iparosoknak **4 kor.** Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szápad nélkül !!!

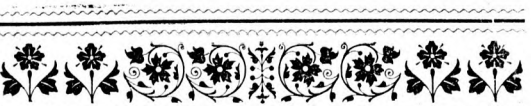
Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
 Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
 orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu **első rendü** hasáb bükk és gyertyán

vegyesen, köbméterje **6 korona**

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél **57 korona 50 fillér,**

1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél **115 korona.**

házhoz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Deáktér 24 sz. (Takarék-pénztári épület).**

1.000.000
 KORONA
 ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
 Legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben **1.000.000** korona.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	50000
2 " "	30000
1 " "	20000
2 " "	15000
1 " "	10000
2 " "	8000
1 " "	6000
2 " "	4000
1 " "	3000
2 " "	2000
1 " "	1500
2 " "	1000
1 " "	800
2 " "	600
1 " "	500
2 " "	400
1 " "	300
2 " "	200
1 " "	170
2 " "	130
1 " "	100
2 " "	80
1 " "	40
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000

Kiváló szerencse
TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459,000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az 1-ső osztály **eredeti sorsjegyeink** tervszerű betétjei a következők:
 egy nyolczad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona
 egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.— "
 egy fél (1/2) " 3.— " 6.— "
 egy egész (1/1) " 6.— " 12.— "

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonban, de legkésőbb

f. é. november hó 2-ig
 bizalommal hozzánk küldeni.

TÖRÖK A. és TSA.
 bankháza

BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.
Főáruháza osztálysorsjáték osztályai:
 Főüzlet: VI., Teréz-körut 46/a
 Fiókok: 1. Váci-körut 4.
 " 2. Múzeum-körut II.
 " 3. Erzsébet-körut 54.

TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza
BUDAPEST.

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget..... korona összegben { **utánvételezni kérem**
 { **postautalvánnyal küldöm**
 { **mellekelem bankjegyekben (bélyegekben).** } A nem tetsző törlendő.

Pontos szám: